

Wat vinden vrijwilligersprojecten van de samenwerking met gemeenten?

Resultaten peiling onder inschrijvingen Meer dan handen vrijwilligersprijs 2015 en 2016.

De Meer dan Handen vrijwilligersprijs zijn een initiatief van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Ook de Vriendenloterij, NOV, VNG en Movisie zijn betrokken bij de uitreiking en dragen vrijwilligerswerk een warm hart toe. Om de samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties en gemeenten te belichten, hebben we de deelnemende projecten aan de **Meer dan handen vrijwilligersprijs** in 2015 en 2016 de volgende vragen gesteld.

- *Werkt u samen met een of meerdere gemeenten?*
- *Met welke gemeente(n) werkt u samen?*
- *Op welke manier creëert de gemeente een omgeving waar vrijwilligerswerk, actief burgerschap en burgerkracht kan bloeien?*
- *Bent u tevreden of ontevreden over de samenwerking en rol van de gemeenten? Graag toelichting.*
- *Werkt u samen met een specifieke ambtenaar in de gemeente die u graag in het zonnetje wil zetten tijdens de uitreiking?*

In totaal hebben **641 vrijwilligersprojecten** zich in 2015 en 2016 ingeschreven voor de prijzen. 394 (61%) projecten geven aan samen te werken met een of meerdere gemeenten. Van deze groep is 339 (86%) tevreden over deze samenwerking. Goed samenwerken is ook mensenwerk. 127 van de ingeschreven vrijwilligersprojecten in 2015 en 2016 noemen een ambtenaar waar zij heel tevreden over zijn en die wat hen betreft in het zonnetje gezet mag worden.

Aantal inschrijvingen: 326			
Samenwerking met gemeente	Ja	188	58%
	Nee	138	42%
Tevreden? Groep samenwerking gemeenten	Ja	161	86%
	Nee	27	14%
Voordracht ambtenaar		52	28%

1. Waar is men tevreden over?

Om de antwoorden van de projecten op de vraag waarom men tevreden is enigszins te duiden, deelden we deze in grofweg drie categorieën in: middelen, ondersteuning vrijwilligers en kennis.

De projecten zijn tevreden over de financiering (subsidie, sponsoring, investering). Ook wordt het gratis beschikbaar stellen van locaties (kantoorruimte, pachtgrond), verlenen van vergunningen en middelen als dranghekken of vervoer veel genoemd als redenen voor tevredenheid.

Volgens de vrijwilligersprojecten besteden de gemeenten voldoende aandacht aan vrijwilligerswerk en aan de ondersteuning van vrijwilligersorganisaties. Er zijn informatiepunten (VIP, VWC, Vrijwilligershuis) en er is voldoende aanbod van trainingen en cursussen. Gemeenten zien het belang van geschoolde vrijwilligers en het belang van vrijwilligerswerk als opstap naar betaald werk. Veel gemeenten hebben een vrijwilligersverzekering afgesloten.

Volgens de projecten wordt er in de gemeenten volop aandacht besteed aan participatie. Er is overleg, inspraak en er zijn netwerkbijeenkomsten. In sommige gevallen is er zelfs een speciale ambtenaar die de vraag van de burger naar boven moet krijgen.

De projecten vinden gehoor bij de gemeente: de burgemeester of wethouder komen langs, denken mee en verwijzen door. Waar mogelijk delen de gemeenten kennis en ervaring en hun netwerk met de projecten.

Kortom de tevredenheid is groot over de samenwerking. Lokaal is men vooral tevreden over de financiële ondersteuning vanuit de gemeente. Maar ook landelijke organisaties weten via de inzet van het gemeentelijk netwerk een voet aan de grond te krijgen in lokale gemeenten.

2. Waar is men ontevreden over?

De vrijwilligersprojecten zijn meer tevreden dan ontevreden, maar toch willen we enkele punten van kritiek delen. Mogelijk kunnen beide partijen hier van leren. De antwoorden over de ontevredenheid zijn divers en in meerdere categorieën in te delen: financiën, bureaucratie, communicatie, middelen, samenwerking, inzet vrijwilligers.

Onder de projecten is er onvrede over de beschikbare middelen: de gemeente kan een locatie gratis ter beschikking stellen, maar onderhoud en energiekosten zijn voor eigen rekening. Ook wordt de komst van de wijkteams door sommige projecten gezien als concurrentie. Er wordt nog te weinig samengewerkt met vrijwilligersprojecten. Dat er geklaagd wordt over weinig aandacht van de gemeenten kan hier mogelijk de oorzaak van zijn.

Het ontbreken van structurele samenwerking en financiering blijkt bij vele projecten een gevoelig punt. Net als de onduidelijkheid over de regelgeving omtrent subsidies. Die regelgeving wordt ook op andere terreinen gehemeld en vooral de traagheid, starheid en het gemis aan lef om te investeren in nieuwe ideeën.

De gemeente denkt, volgens de projecten, te gemakkelijk over het inzetten van vrijwilligers. Het is niet altijd mogelijk om, vanwege bezuinigingen, vrijwilligers het werk van professionals te laten doen. Ook is verplicht vrijwilligerswerk niet overal het antwoord voor het stimuleren van burgerparticipatie. Dit geldt ook voor het inzetten van vrijwilligers met problemen. Dit kost veel begeleiding en tijd met de kans dat deze vrijwilligers snel afhaken.

3. Wat zeggen de vrijwilligersprojecten zelf?

Gemeenten willen meer ruimte creëren voor burgerinitiatieven en eigenaarschap burgers. Een aandachtspunt daarbij is om daadwerkelijk open te staan voor, en mee te helpen met, de realisatie van nieuwe initiatieven.

Landelijk vrijwilligersproject Gelderland

Wij ontvangen van gemeenten een aanjaagsubsidie als aanvulling op onze eigen crowdfunding. Gemeenten zien dat vrijwilligerswerk een opstap is naar betaald werk en stimuleren bewoners om zich aan te sluiten bij ons project.

Landelijk vrijwilligersproject Utrecht

Wij hebben al jarenlang een constructieve subsidierelatie met de gemeente. Twee keer per jaar hebben we overleg en we zijn lid van de kerngroep WMO. We hebben hetzelfde doel: dat iedereen meedoet in de maatschappij. De gemeente stimuleert, initieert en faciliteert. Er is een houding van: is er iets, meld het! Dan kunnen we kijken hoe we het oplossen binnen de mogelijkheden.

Lokaal vrijwilligersproject in Gelderland

Zoals met alles wat nieuw is: het is even zoeken naar de juiste personen met zeggenschap. We moeten leren hoe de routing is. De gemeente stimuleert de vitale sportvereniging en wij werken daar graag aan mee. Dit zouden we ook graag in de middelen willen terugzien bijvoorbeeld in kunstgrasvelden.

Sportvereniging in Overijssel

De gemeente heeft Wijkkracht opgericht. Een initiatief dat burgerinitiatieven stimuleert en burgers weer in hun eigen kracht wil zetten. Wij hebben veel contact met Wijkkracht en een mooie samenwerking. Toch moeten veel ambtenaren nog wennen aan burgerinitiatieven. De burger moet meer gefaciliteerd worden, in plaats van belemmerd.

Bewonersbedrijf in Overijssel

Niet elke gemeente staat open voor burgerparticipatie. De gemeenten waar dat wel het geval is, daar is het op zich goed mee samenwerken. De wil is er wel, maar het kan allemaal wel heel lang duren. Dan is het moeilijk om de energie vast te houden.

Landelijk vrijwilligersproject in Zuid Holland

Ons sociale restaurant heeft eigen inkomsten en een betaalde kracht. Dit zorgt bij sommige ambtenaren en gebiedscommissies voor argwaan. Daarover zijn we met de gemeente in gesprek, van ambtenaren tot wethouders.

Lokaal vrijwilligersproject in Rotterdam

4. Is er verschil tussen landelijke en lokale projecten?

Lokale vrijwilligersorganisaties werken meer samen (60%) met gemeenten dan landelijke organisaties (49%). De tevredenheid is bij beide partijen groot. Onder de lokale organisaties is men vooral tevreden over de middelen die vanuit de gemeente beschikbaar worden gesteld, dus subsidie, sponsorgeld, gratis ruimte etc. Landelijke organisaties zijn vooral tevreden over de kennis en expertise die de gemeente met hen deelt waaronder het openstellen van hun lokale netwerk. Dit beeld lijkt verklaarbaar doordat landelijke projecten baat hebben bij het vinden van een lokale partner om hun project verder uit te rollen.

Landelijk

Aantal inschrijvingen: 76			
Samenwerking met gemeente	Ja	37	49 %
	Nee	39	51 %
Tevreden? <i>Uit de groep die samenwerkt met gemeenten</i>	Ja	30	81 %
	Nee	7	19 %
Voordracht ambtenaar? <i>Uit de groep die samenwerkt met gemeenten</i>	Ja	8	22 %
	Nee		

Lokaal

Aantal inschrijvingen: 250			
Samenwerking met gemeente	Ja	151	60 %
	Nee	99	40 %
Tevreden? <i>Uit de groep die samenwerkt met gemeenten</i>	Ja	131	87 %
	Nee	20	13 %
Voordracht ambtenaar? <i>Uit de groep die samenwerkt met gemeenten</i>	Ja	44	29 %
	Nee		

5. Tips voor samenwerking gemeenten

Uit de antwoorden van de vrijwilligersprojecten van de Meer dan handen vrijwilligersprijs hebben we enkele tips verzameld die mogelijk andere projecten kunnen helpen in hun samenwerking met gemeenten.

Tips voor samenwerking gemeenten

- Houd de energie vast ook al komt de samenwerking langzaam op gang
- Neem de gemeente mee in elke stap die u zet
- Zorg er voor dat uw initiatief wordt opgenomen in het vaste aanbod van de gemeente, bijvoorbeeld als aanvulling op het welzijnswerk
- Wees proactief in de samenwerking
- Maak de gemeente onderdeel van uw initiatief bijvoorbeeld als lid van een stuurgroep of het bestuur
- Zorg voor een samenwerking gebaseerd op gelijkwaardigheid, overleg en wederzijds vertrouwen
- Werk aan uw naamsbekendheid
- Laat uw resultaat zien op de leefomgeving als inzet voor een prestatieverrekening met gemeente
- Word deelnemer van een werkgroep om beleid mede te bepalen, bijvoorbeeld jeugdbeleid
- Laat de gemeente weten voor welke bewonersgroep uw initiatief geschikt is zodat deze kan doorverwijzen
- Werk samen met de wijkbureaus. Ook al voelt het soms als concurrentie
- Maak de gemeente bewust van het verschil in vrijwilligers; begeleiden van vrijwilligers met problemen kost veel begeleiding en tijd en deze haken snel af
- Zorg voor goede afspraken over onderhoudskosten groen en gebouw en NUTS voorzieningen wanneer u gratis (kantoor)ruimte ontvangt van de gemeente

6. Wat zeiden de projecten in 2015?

In 2015 stelden we de aanmelders van de Meer dan handen vrijwilligersprijzen dezelfde vragen over de samenwerking met de gemeenten. In totaal ontvingen we 315 inschrijvingen van wie 206 projecten een samenwerking hadden met een of meerdere gemeenten. Ook in 2015 gaf de meerderheid, 86 procent, aan tevreden te zijn over de samenwerking.

Opvallend was dat de projecten vaak over dezelfde thema's tevreden, maar ook ontevreden zijn. Financiële steun zoals subsidie of gratis locatie werden genoemd als positief. De projecten zijn tevreden over de financiële steun, vooral als ze die nergens anders konden vinden.

Er werden gemeenten geroemd om hun verbinding en betrokkenheid. En er was ruimte voor inspraak, zo dachten verschillende vrijwilligersprojecten mee over bijvoorbeeld een adequaat armoedebeleid of jeugdbeleid. Voor landelijke projecten ging de gemeente vaak actief op zoek naar lokale organisaties die het project konden uitvoeren.

De onvrede kwam ook in 2015 deels door het gebrek aan structurele financiering. Veel projecten moeten toch jaarlijks opnieuw zoeken naar bronnen van financiering om de begroting dekkend te krijgen. Ook was er in dat jaar gemopper over het gebrek aan aandacht en het gemis van betrokkenheid vanuit de gemeente. Verder bleek het gebrek aan initiatief, de traagheid van beslissingen en het aanhaken bij bestaande projecten ook in 2015 al enige kritiek op te leveren.

7. Conclusie

Hoewel het beeld in 2015 en 2016 behoorlijk overeenkomt, lijkt het erop dat de vrijwilligersprojecten in 2016 iets positiever zijn geworden over de samenwerking. De projecten melden dat de gemeenten momenteel volop bezig zijn met participatie en inspraak. In 2015 was het gebrek daaraan nog een reden van ontevredenheid. Ook zien we dat de meerderheid van de gemeenten vrijwilligerswerk omarmt: van het betalen van verzekeringen, organiseren van evenementen of uitdelen van prijzen tot het voorzien in vrijwilligersinformatiepunten waar gratis cursussen en trainingen worden aangeboden. Kortom, het lijkt erop dat de meeste gemeenten er goed in slagen om een omgeving te creëren waar vrijwilligerswerk, actief burgerschap en burgerkracht kunnen bloeien.

